www.dengekan.com
Digitally signed by www.dengekan.com
DN: CN = www.dengekan.com, C = US, O = dengekan, OU = dengekan
Date: 2006.06.09 00:47:15 -04'00'

کەژاڵ ئەحمەد

قاوەیەک لەگەڵ ئەودا

چاپی یەکەم
2001

بۆنی شەراب

بۆنی گوڵاو لەنووکی پەنجەکانم دێت
بۆنی گوڵاو
تۆزێ لۆکە هەڵئەگرم‌و
بەئەسیتۆن ئەو بۆیە سوورە لائەبەم
کە هیچ رۆژێ لەپەنجەکانمم نەداوە
نازانم ...
ئەم ڕەنگە لەکوێوە هاتووە
کەسەر بەخێزانی زەوقی من نییە؟!
ئەم ڕەنگەم لەڕێکەوتەکانی عەشقدا ناسیووە
چی ئەکات، لەسەر پەنجەرەکانی پەنجەم؟!
بۆنی شەراب لەدڵم دێت
بۆنی شەراب
پێ ئەچێت زۆرت بیربکەم
بۆیە شەماڵ لەلای تۆوە هەڵیکردو
چەند پارچەیەک لەمۆسیقای
" کراسەکەی یوسف " ی پێبوو
لەسەر نەوارێکی غەمبار
کە عەشقی ئەگریاند
گەیشتە لام
شیعر لەبەر دەرگای دڵم ڕاوەستا
پێم وت نەیەیت
باسوراووەکەم بکەم‌و شانەیەکیش
بەقژمدا بهێنم
هیچ عاشقێ بەوێنەی شیعر ئارەزووی
لەهونەری ماکیاژ نییە
هیچ کەسێکیش بەوێنەی ئەو
لەسووراوو هەمووشتە سەیرەکانی
تری ناو جانتاکەی دەستم وەڕسنییە!
من تیاماوم، چەند پێم سەیرە بەبێ مەبەست
بەقسەی هەردووکیان ئەکەم
بەقسەی هیچیشیان ناکەم!
بۆنی یاخیبوون لەنووکی پەنجەکانی قاچم دێت
بۆنی تیژی یاخیبوون

ئینجا زانیت بۆچی هەر جاریٚ بێم بۆلات
ئەچم قاچەکانم ئەشۆم؟!
تۆ ئەزانی بەوقاچانە
شەقێکی زۆر بێباکانەم لەتۆپی ژیاندا
کەچی گۆڵم کرد ؟!
تۆ ئەزانی هەربەهەمان ئەو قاچانە
دنیای ئەو عەشقەم دۆزییەوە
کەمرۆڤ بەدوایدا گەڕاو پێینەگەشت
من بەنووکی پەنجەکانی ئەو قاچانەی یاخیبوون
قسەی قۆڕی ڕەخنەگران لەسەر ڕێگاکەم لائەبەم
ئەیانخەمە سەر خۆڵڕێژی زەمانە
پاش ئەوەی ماڵۆچکەی ڕۆژو ساڵەکانمم گسکدا
خۆڵڕێژەکەیش بەزبڵدانە گەورەکەی
حەوشەکەمان ئەسپێرم.
من ڕەخنەگران بەو پیاوە
پۆشتەو پەرداخە تێرانە ئەشوبهێنم
کە لەبەر بیٚ کاریو بێزارییاندا
ئەچن بۆ ڕاو!
ئەو ڕاوچییانەی جیاوازیی لەنێوان
مەلو ماردا نازانن
ئەو پیاوانەی کە بەگوللە
وەڵامی جوانیی ئاسکیٚ ئەدەنەوەو
سەرکەوتنیش لە "پێکان"دا ئەبینن.
بۆنی سووتان لەخوێنم دێت، بۆنی سووتان
وەکو خوێنی هەر عاشقیٚ
لە زەمهەریری کۆنبوونو
بەسالاٚچوونی دنیادا
شیعر باشترین شایەدە
چونکە ئەزموونی عەشقێکی
چواردە ساڵەی لەگەڵما بەرێکردووە
ئەو ئەزانیٚ ، لەباخچەکانی زماندا
چەند خەیاڵی قژ زێرینم بزربوون
چەند دێڕی شێوەنازدارم وشکبوون
چەند پیتی شیرین کەلامم
لەناکاو بەلادا هاتوون
چەند فاریزەو خاڵو کەوانەی ئازیزم
لەبارچوون !
بەتەنیا ئەو ئاگاداری
ئەو هەموو ترسو ئازارو گریانەی ڕێگام بوو
من لەعەشقیشدا هەمیشە
بوونەوەرێکی تاسەر ئێسک چەوساوە بووم
شیعر بۆ خۆی ئەم ڕاستییانە ئەزانیٚ
ئەگەر ڕۆژیٚ چاوپێکەوتنیٚ لەگەڵ شیعر خۆی
ئەنجامبدەن
هەموویتان بۆ باس ئەکاتو
پێتان ئەڵیٚ:
کە زوڵم لەچاوم ئەرژیٚو
بۆنی خەم لەپرچم ئەتکیٚ
هەموو دنیا لەبەر دەرگای دوا ڕۆژمدا
ڕاوەستاوەو وەرزی بەختو بەختەوەریم
تێئەپەڕێت.
تاریک دادیٚو
کەس لەبەر دەرگامدا نییە
ڕەشەبا هەڵئەکات
بۆنی دەستی گوڵەکانی تۆم لێوە دێت
فرمێسکم بۆنی بارانو
زەردەخەنەم بۆنی مسوەدەو قەڵەمو
شیعر ئەگرێت
هەستئەکەم زۆرم خۆشئەوێیت
ئێوارەیەک بۆن لەدنیادا نامێنیٚ
لەدوورەوە تۆ ئەبینم
خۆتو بوتڵە شەرابەکەت
بەشاخێکدا هەڵئەگەڕێیت
هەستئەکەم بەهەڵەدا چووموو
تۆ بەتەنیا خەونێک بووی
کەچی بۆنی شەرابەکەت لە لێوم دیٚو
هەستئەکەم زۆرم خۆشئەوێیت !

ژیان و مردن بریتین لەمانە و زیاتریش

لەچاوەکانی گەلادا
ئەو هەموو شەونمە لەفرمێسک
لەدڵی بەردیشدا
ئەو هەموو گرژبوونە لەپەستیی
پانکەیەک کارئەکات
ئارامیی کاغەزو چەرچەفو
پەردەکان تێکدەدات
شەماڵێک لەپەنجەرەوە
قژی بێنازی منداڵیم دێنیٚو دەبات.
بە کلکی شەوگەردیشەوە
ئەو هەموو خاڵو نیگارو
لەناکاو باریکبوونەوەیە.
چەند بێزارن لەخامۆشیی
چەند دەم بەهاوارو شێتن بۆقەکان.
عەوداڵن بەدوای ژیانداو بێزاریشن لەژیان
ئەو هەموو عاشقە،
ئەوەتانیٚ ملی خۆیان لەتیغی مەرگ ئەسوونو
دنیاشیان لەهەموو کەسیٚ بەلاوە جوانترە.
بەجەستەی بەردەوە
ئەو هەموو قەوزەیە.
بەدڵی خاکەوە
بیٚ سنووریی قووڵبوونەوە.
لە لووتی فیلدا درێژبوونەوەو
بەباڵی پەپوولەکانی شیعریشەوە سەمای فڕین
ژیان بریتییە لەهەموو ئەمانەو زیاتریش
کاتیٚ رەشەبا هەڵدەکاو
قژی بێنازی منداڵیم
هێندەی تر تێکدەدات
مردن بریتییە لەهەموو ئەمانەو زیاتریش
کاتیٚ بەچرپە لەدووریانێکدا
پێم ئەڵێیت خۆشم ئەوێیتو
ئەمکەیتەوە بەنازدارترین نازەنین.

لەگەڵ گوڵدا

تەمەنێکە لەگەڵ گوڵدا
شیعریش ئەڕوێت
کەچی گوڵ هەر ئەمێنێتو
شیعر بەنیازە بمرێت
چ سامناکە جیهانێک کە
شاعیری تێدا نەبێت
هیچ باوەڕناکەم بتوانم
بەم رازانەوە لەدڵداو
بەو هەموو پرسیارانەشەوە لەچاودا
تێیدا بژیم
چەند تەنیاییە بیٚ شیعر
پیاسەکردن بەماڵی قەدەری کچ بووندا
دڵنیام کە بەمن ناکرێت
ئەوە دایکمە بەیانیان
لەبەردەم ئاوێکی رۆشتووی روونو ساردا
دائەنیشیٚو خۆشیی ئەبینیٚ لەو تەلەی
مەنجەڵەکانی بۆ ئەکات لەمینای ئاوێنە،
نەک دڵەکان ...
ئەوە نەنکمە ئێواران
بەپەڕۆیەک لەئاوریشم
تۆزو خۆڵی رابردووی پڕ لەئازاری
ماڵەکەمان بۆ ڕامئەکات
وەکو وتم بە هەودا نەک بەوشە
تابەیانیش ئەو لەگەڵ مردووەکاندا
قسە ئەکات
بەبیٚ ئەوەی بیانهێنێتە سەر سنگی
بەفرینی لاپەڕە.
من زمانو ئەفسوونو قەناعەتەکانی
ژنانی ترم پێنییە
بێگومانیشم کەڕەگم
ناچێتەوە سەر ڕەگی هیچکام لەنەوەکان
ئەوەتانیٚ ... وەک کوڵلارەیەکی سادە لەهەوادا
سەری داوەکەم بەدەستی

منداڵێکی چەتوونەوە سەما ئەکاو
بۆم هەیەو ئەشتوانم
بڵێم کۆتاییم بەگوڵەوە نووساوەو
بنەچەم مشتی بچکۆلەی پڕ نقوڵی منداڵێکە.
کە گوڵو شیعر یەک پێکبن
بۆ مەستیی دڵەکان
لەگەڵ گوڵدایە ژیانمو
مردنیشم لەگەڵ مردنی گوڵدایە.

ئەگەر

ئەگەر چاوی وانەبووایە
لەوانەبوو ئەم ئەوەندە بەربادانە
شەلاڵی شەونمی بەعیشوەباریووی
عەشقی نەبێت
ئەگەر لێوی وانەبووایە
کێ ئەڵێ ئەم نازو نووکی کچانەی لەیادئەکردو
کێ ناڵێ ئاقڵانەتر
لەخەیاڵی ماچێکی حەرامی نێو خەونەکانیدا
بەخواستی خۆی تێر نەئەمرد!
ئەی کێ ئەڵێتو کێ ناڵێت
ئەگەر چاوی ، ئەگەر لێوی
شتێکی لەمانەی ئێستا جیابوونایە
لەوانەبوو ئێوارەیەک
لەناو دەرگای بەرینی سەرگەردانیدا
ئەم بەم هەموو گەرمییەوە لەدەنگداو
بەو فرمێسکە زۆرانەوە لەدڵدا
پێی بڵێت زۆرم خۆشئەوێیت
کوڕی خوا !
دەستی وەک دەستی کەس نییە
ئەگەر وانییە ئەی بۆچی
هێندەی جەهەننەمێ گڕی
لەقەڵەمو کاغەزە جل تەنکەکانی ئەم بەرداوە
یان باشە بۆ؟
لەڕەنگیدا جوانیی وا سوێی ئەبێتەوەو
لەدەنگیدا هەموو دنیا سەرسامانە ڕاوەستاوە!
ئەگەر ئەو بەو جۆرە نییە،کەهەیەو
ئەگەر، ئەگەر وانەبێتو وانەبووایە
ئیدی ئەم بۆ نەیئەتوانی
بەبێ هەناسەی بالاَکەی هەڵبکاتو
دوور لەتلیاکی ئەوینی، دوور لەبۆنی
لەپەراوێزی دنیادا
ژیانێکی بێباکانەو بەتەنیا بژیایە!

هێشتا هەر غەریبیت ئەکەم

غەریبیت ئەکەم گوڵەباخ
کە ئەگەمە لۆفەکانی هەیبەت سوڵتان
دڵە کوتێم پێ ئەکەوێ
وائەزانم ئۆتۆمبێلەکە وەک جاران
تا بەردەرگای ماڵەکەی ئێمە لەئیسکان ڕاناوەستێ.
غەریبیی ژوورەکەم ئەکەم لەقاتی دوو
غەریبیی ئەو قەیرە کچەش
کەمن هەولێرم بەجێهێشت
هەموو دەستنووس‌و ئەرشیف‌و
سێبەرەکانی سووتاندم!
ئای، تۆ بڵێی
ئەو پەنجەرەیە هەر مابێ کەئەیڕوانی
 بەسەر پێشمەرگەی دەنگخۆشی "کۆمیتە"دا!!
پەنجەرەیەک کەهەرگیز لەبەردەمیدا نەوەستام‌و
پەردەکانیم لانەدا!
ئایا ئێستاش
سەری بەفر لێباریوویی مامۆستا شێخانی
بەوێدا ڕەتئەبێ؟
ئەی تۆ بڵێی لەنێو منالە جوانەکانی گەڕەکدا
"حەموودی" هەر تاقانە بێ ؟!
بڵێی ئێستاش دایکی لەپەنجەرەکانەوە
بەچاوی دڵ بانگی بکاو
بەدەنگی ڕۆح ئاگای لێی بێ
باوەڕناکەم گەڕەکی "عارەبان"
ماڵە کۆنەکەی جارانمی لەیاد نەبێت
بێگومانم کە لەو کۆڵانە تەڕانە
جێگای پێکانم هەرماون
هەروەها توند بوونی هەناسەم
هەروەها هەڵاوێکی تەنک
کە لەسەرمانا لەگەڵ وشەکانم دەرئەچوون
هەڵاوێک کە وەکو دوکەڵی جگەرە
ئەڕۆشتم‌و ئەویش لەدوامەوە ئەکشا.
شەوانێ لەژێر باراندا
لەگەڵ کچە هاوسێکاندا
دەرئەچووین بۆ ئاوکێشان
لەدوورترین گەڕەکەوە
بەنەزمی قاقای پێکەنین
بەبسکی تەڕو بەجلی تەڕترەوە
وەک گوارە شۆڕ ئەبووینەوە.
دواتر لەژێر نزیکترین
جۆدەلی وشک‌و برینگدا
خۆمان کسکەڵە ئەکردو لەعەشقا
دەستمان ئەکرد بەگریان
من لەو بڕوایەدام چایخانەکەی مەچکۆ
وەک ئەو ساڵە بەوەفاو میهرەبان نییە
کە لەگەڵ کچێکی دیکەی شاعیردا هاتین‌و
قافییەی مەجلیسی پیاوانمان
 لەبەریەک هەڵوەشاند
پێم وایە ئەمێستا
قەلاّ قۆزنییە وەک جاران
دڵنیاشم خولانەوەی پاسی شەستی
ئێستا کەس نابات بۆ گەشتی
ئەستێرەی کاکێشان!
هێشتا هەر غەریبیت ئەکەم
ئەکەم غەریبیت هەر هێشتا
پەیڤەکانم لەناو ئەشکدا ئەخوسێنەوەو
هیچ نامەیەکم پێت ناگات
لەبەرتمرم گوڵەباخ
تۆ ئەڵێی چەند ئەخایەنێت
ئەم فیراقە ؟؟؟؟؟؟؟

حیكمەتەكانی كچێكی تەنیا

*تاوانی لەناو بردنی پەپوولەیەک
لەتاوانی لەناوبردنی مرۆڤێ گەورەترە
لەبەرئەوەی
مرۆڤ لەتوانایدا هەیە فێڵ بكات
یان هێرش بەرێ
بەرگری لەڕۆحی بكات
یان ئاڵای سپی هەڵبرێت
كەچی پەپوولە هیچ ناكات
بەتەنیا خۆشەویستی نەبێت
ئەوەتانێ هەموو كەس ئەیكوژێ‌و
ئەو دەستی ناچێتە هیچ كەس
پەپوولە چەندە ئازایە
هاوماڵی مەرگەو كەچی هەر بەختەوەرە
پەپوولە چەند ترسنۆكە
بۆئەوەی هەمیشە بیگەردبێت
ستەم‌و ناهەقی قبووڵە.
*قەلای هەولێر
تۆ گارسیا ماركیزێكت پێویستە
بۆئەوەی لەشاكارێكدا
نەمریی‌و ئەفسوون‌و
ئەو هەموو جوانییەت بۆ بپارێزێ.
*تۆش بۆئەوەی نەبیتە كەسێكی ڕەشبین
هەرگیز هێندە گەشبین مەبە
گەشبینیی ئەوەیە لەناو مرۆڤدا
كەبەردەوام
ڕەشبینیی نوێ ئەكاتەوە.

شەبەنگی هەشتی مارت

سەربازە ئیفلیجەكانی
سوپای بێ شووماری مێژوو
سەربازە خەواڵوەكانی بۆنەو یادو جەژنەكان
بەنێو كونی دەرزی ژەنگگرتووی ژیاندا
تێپەڕین ...
بەمارشی عەسكەریی
بەدەنگێ، بەڕەنگێ، بەبۆنێ
دوور تەواو دوور لەخەسڵەتی ژنایەتی
نزیک نزیک لەماڵی جەنگ،
لەبەرهەیوانی جەهالەت
لەسەكۆ ڕووخاوەكانی بەر قاپی فەنابوون
سەربازی سووتاوی هەشتی مارت دەریایە
سەرئەكات بەسەحرای هاموونی گیانی
مریەمەكانیدا
ئەوانەی لەبری گوناهی عیساكانیش لەخاچ ئەدرێن
ئەوانەی هەموو تاوان‌و تەنیایی بوون
لەجیاتی مرۆڤ هەڵئەگرن
هەشتی مارت، دڵێكی ماندووە
هەشتی مارت، بارانی ڕەژووە
سەركەوتنێكی زامدارەو
ژێركەوتنێكی مردووە.
هەشتی مارت، خەونێكی خەوتووە!
سیمرخی ئاهم هات
جەردەكان بەسەریا تێپەڕین
بەلا هات، بارۆفی دروشم‌و
سێڵاوی پۆستەرات

خیتابی توندو تیژ، وتاری ناتەبا
چەندەها ئاهەنگ‌و
چەندەها ڕێكخراوو
چەندەها جودایی‌و
هەشتی مارتی تاک‌و تەنیا

کارەساتە، کارەساتە، کارەسات !
دەی تێپەڕە ...
چونکە هیچ "رۆژێ " چرای ئەم ماڵە
ئەبەنووسییە خاڵییەی ڕۆحم نییە
تۆ نەبیت ... شەبەنگی هەشتی مارت
لەئەمسەری جیهانەوە تا ئەو سەری
ئاوەدانیی وێرانییە !
کوردستانیش هێندەی من ئازاری دیووەو
هێندەی من قووربانیی هەیە !

دواین کەڤاڵی گۆڕەدێم*

چەند دۆستن، چەند برادەرن
کوردو مەرگ ..
لەچەخماخەی مێژووەوە
هاوسێو هاوماڵی یەکترن .
تەدارەکی زەماوەندی بەژواری*
زاوا نامورادەکانو چاوە هەڵوەریووەکانو
رۆحە بازرەبووەکانەو*
کەژاوەی نەمرەکان وانبەڕێوە
تەدارەکیش گوڵو مۆمەو خۆڵو خەنە
بارانە فرمێسکی چاوی دایکانو خوشکانەو
جلی وەکو ئەبەنووسو قیرو شەوە
پیرە مەرگی کۆنە هاوسێی ئێمە فێرە
بەو گۆرانییە جەرگبڕانەی
لەمەناو مەینا ئەیچڕین.*
ئاشنایە بەحەیرانی زاوارۆیەو
بەستەو هۆرەی (ئەی وەی شێرە)*
کەژاوەی نەمرەکان ڕەتدەبن
نۆ کەژاوەی گوڵ گوڵین
نۆ تفەنگـو نۆ چرای داگیرساو
نۆ شێرە پیاو.
لەو پەژستانە نەزۆکـو پڕ تەمەدا
لەدوورەوە (سیروان)یان تێدا ئەناسم
وەلێ (سیروان) هەموویانەو
هەموویان سیروانن.
ئەمجارەشیان هەر سەر تلۆڤکـوسەر لقو
سەر گوڵی قافڵەیە
ئاخ (سیروان) ...
تەنیا بیستـو پێنج ساڵ تەمەنو هیچی تر
بیستـو پێنج ساڵ بۆ خاکـو گوڵ
ئای خۆشەویستیی نیشتمان
چ ئاتەشگایەکی ساردو
چ گۆڕستانێکی چڕو
چ ئازارێکی گەورەیە

بیست‌و پێنج ساڵ لەوڵاتی
ئێمە ئەبێتە داستان‌و
بەیت‌و ئەفسانە‌و موعجیزە.
کەژاوەی نەمرەکان بەرێوەن
لەرێگا چیرۆکی (قابیل‌و هابیل)
چیرۆکی (یوسفی کەنعان)
بۆ بنجە گیاو بژاڵ‌و بەرد ئەگێرنەوە
ئەڵێن برا با لەپشتی برا بێ‌و
لەکەلەپۆی ساتۆکە دۆڕاوەکاندا ئاوائەبن
دۆغدۆڤەکان*
زۆر جەرگبڕانە ئەگرین
وەک ئەوەی بۆ زێمارخوڵقابن.
ئۆی خوایە گیان
ئەوە کوردە لەتەنیایی‌و بێکەسیدا
تەواو بۆڕی داویتەوە
تۆ لەوە زیاتر غەزەبی چی لێئەگریت؟
ئەدی خۆت نەتکردووە بەکورد؟!
ئۆی شیعری من
پیشانگەی حوزنی ئەبەدیی
دوا کەڤاڵی شەهیدانی گۆڕەدێمیش
بە حورمەتەوە هەڵواسە.
ببینە چۆن
بەئاوریشمی خوێناویی مەیت
گشت سەر زەمینمان داپۆشی‌و
هەموو گەردوونمان خەنی کرد
بەدوورڕ مرواریی فرمێسک.
ئێمەی بێناز‌و بێپێناس ببینە چۆن
ئەم جیهانەمان هێنایە سەمای بوولەرە‌و
پڕمانکرد لەدەنگ‌و باس
پەنجەرەکانی چاوی من
بە تەرزەی ئەشک شکان‌و
دیواری قوڕیی جەستەشم لەبەر شەستە‌و
تۆفی دەنگ‌و باسدا خووسا.
ساڵ بەو عەیام
من لەماڵی پڕ لەنسێی جەوردا هەر ڕاهیبەبووم
لەچاوەڕوانیی هاتنەوەی مەسیح‌و گۆدۆکانمدا
پرچی سپیم هۆنییەوە
ژیانم وەک تەوقەی قژ‌و
جووتە نەعل‌و
بۆنی گوڵا‌و
لەپرسە ناکۆتاکاندا لێ بەجێما
کەژاوەی نەمرەکان بەرێوەن
کەژاوەی نۆ پەڵە خوێن‌و
نۆ گوڵ هەنار
ئۆی شیعری من
تۆ بان بارگەی ئەو قافڵەیەی*
کەپیاوەکانی هەر ئەڵێی، بۆ ئەبەد
لەگەڵ خاک دا نووستوون‌و
بوون بەخاک.
بڕۆ ئەوە چارە نووستە
بەزیندوێتی لەقافڵەی شەهیدانابیت
بەدبەختیی هەموو کوردێکە
نەک هەر هی تۆ !
ئێمە تا هاوسێی مەرگبین
بێشک خۆمان لەیادئەچێ‌و
شەهیدانمان لەیاد ناکەین.

- کەڤاڵ: تابلۆ
- بەژوار: بەئازار
- بازرەبوو: ئاوارەبوو
- مەناومەین: دەشتی چۆڵ، بیابانی وشک
- ئەی وەی شێرە: لاوانەوەیەکی ژنانە لەناو پرسەدا ئەیڵێن.
- بژاڵ: گیای وشک
- کەلەپۆ: ئەو کەلەیە کەخۆری لێوە ئاوائەبێ
- بان بارگە: ئەو ژنەیە کەلەسەر کەڵو پەلی قافڵەیەکەوە سوار ئەکرێت.
- دۆغدۆڤە: دایکی زەردەشت پێغەمبەر.
- زێمار: پرسە.
- بوولەرە: بوومەلەرزە.

کورت

ئەم شەوی ژینەم لێناڕوات
هەموو شەتڵە ئەستێرەکانم ژماردو
گەڵا پانو پۆڕەکانی باخچەکەیشم بەحەریر
 سڕییەوە ...
بێتامە سەیرکردنی
سەمای سنوورداری ماسیو
بەڵغی تەڵخی حەوزی کاشیو حەوزی شووشە.
بێزار بووم وەک بێزار بوونی بووکە سوورەکان*
لەئاوو خورماو هێلکەی کوڵاوی
ناو قەفەزە بچووکە ڕەنگینەکان
سپێدە منیش هەر لەگەڵ
بولبولە شێتەکە وتم: نیشتمان !
من بێزار بووم لەهەڵفڕینی بێهودەیو
خوێندنی بێهودەو
جوانیی بێهودە.
کەئازادیم پێنابەخشیت
ئیدی ئەم ئەوکو دەنووکو
باڵە زێڕینانەم بۆچین ؟!
پێدەچێت هەرگیز ئەم شەوەم لێنەڕوات
پێدەچێت هەرگیز لێمنەڕوات
قەڕنی قڕتێکەوتن لەم وڵاتە قازە
وەرزی شاربەدەرکردنی
شارە مێروولەکانی ئەم وڵاتە قازە
تەواو نابێو ڕانابووری
قەحگی بەجێنەهێشتنی
گیرفانی بیجامەی خاک
قەحطی ئەمەک
قەحطی هەموو شتێکی پاک.

*بووکە سوورە: باڵندەیەکی رەنگاو ڕەنگی دەنگخۆشە.

بچووکێ حەیف گەورەبوو

جاران لەژێر گەڵایەکی
درەختی مەطاطا خۆم ئەشاردەوە
ئەوەندە بچووک بووم.
لەسەر دواین پلیکانەی
دوورو درێژی دوای دواوە
غەریبانە دائەنیشتم
بەدزییەوە
کتێب منی ئەخوێندەوەو
من کتێبم ئەخوێندەوە
ڕوومەتم سوور هەڵئەگەڕا
کەبەدەم تای شەرمێکی زۆر گەرمەوە
ئێواران شیعر ئەینووسیم !
ئێی ... گەورە بووم
داری مەطاط لەپاڵما خۆی حەشارئەدات
لەسەر یەکەم پلیکانەی سەرەوە
هەر غەریبانە وەستاومو
هەر کتێب ئەمخوێنێتەوەو
هەر کتێبیش ئەخوێنمەوە.
ئێستایش هەر شەرم دامئەگرێ
کەشیعر ئەمنووسێتەوەو
کەشیعر ئەنووسم
بەڵام ئەوەی هەرگیز نامگەڕێنێتەوە بۆ
ئەو بچووک بوونە جوانەی کەتێپەڕی
بەلایەکی موقەدەرە
پێی ئەڵێن گەورە بوون.
چاوەکەم ئەزانی ؟
وەرزی گریانی ئاسمان بەتەنیا زستانە
وەرزی گریانی گەڵاکان بەتەنیا پایزە
وەرزی گریانی جەستەکان بەتەنیا هاوینە
وەرزی گریانی عاشقیش بەتەنیا هەر بەهارانە

کەچی وەرزی
گریانی شیعرەکانی من
بەهارو هاوین‌و پایزو زستانە !
چاوەکەم ئەزانی ؟
جاران هیچ وەرزێکم نەبوو
لەپەراوێزی وەرزە کاڵەوە بووەکانا
لەسەر ئەژنۆ بەدوای بۆقی باخچەکانا
ئەڕۆیشتم...
وامئەزانی
دنیا بریتییە لەدرک پێکردنی
نهێنیی ژیانی بۆقێک !
ئێستا هیچ کاتێکم نییە
بۆ رۆشتن بەدوای خەیالا
ئینجا باشە، کێ لەوکەسە نەزانترە
کە نوقمی جیهانگیرییەو
بوارنییە لەسەر ئەژنۆ
بەدوای نهێنی نێو ناخیدا ڕابکا !
خەونەکانی کانییەک چەندە ساکارن
کچێکی گۆزە بەشانی گوندنشین
لێیان تێئەگات
کەچی من ساڵی جارێکیش
خەونێکی سادە یان ئاڵۆز نابینم.
ئیرەیی بەکانی ئەبەم
هەروەها بەگۆزە
هەروەها بەکچی لادێ-یش
شار چ تووتی بابایەکە !
لەگەڵ ئەو کوڕانە چاوشارکێمان ئەکرد
کەمناڵبووین ...
ئێستا هەندێکیان پاسەوانیان لەگەڵە
هەیانە رۆژانە لەژنەکەی ئەدات
تیاشیاندایە جەردەیە، پیاوکوژە

هەیانە شەهیدبوون

هەواڵی هەندێکیان نازانم

هەشیانە ناهێڵێ

منالەکانی لەکۆڵان

وەکو خۆی چاوشارکێ بکەن !

ئەبینی ؟!

ئەبینی چاوەکەم

گەورە بوون چ بەڵایەکە ؟!

لەنیشتمانی تیرۆرا

"جادەم لەپیاو خۆشترئەوێ !" *

جادە پێم ناڵێ لەکوێوە بەرەو کوێ

کچی شێت

جادە زوڵمو زۆر ناکاتو

تیرۆریش نازانێ.

جادە هیچی لەپیاو ناچێو

هیچی پیاو لەجادە ناچێ

ئەو پێی وتم :

برۆ بەسەرما تێپەڕە

دەستت والأبێ بەرامبەر گەورە بوون

چونکە عەشق

بچووکترین بار هەڵناگرێ.

هەڵوەرینی باڵەکانی فڕینی ژن ئەوکاتەیە

کەبەکۆڵانی ئەوینی پیاوێکی تاریکی نەرجسیی

کوڕی جەهلدا ڕەتئەبێ

شکانی گۆزەی ژیانی

بێگومان بەدەست دڵیەتی !

جادەکە چەند میهرەبان بوو

خەیاڵی پیاسەیەکی

رۆژێ لەرۆژانی منی

بۆ ئەبەد لەدڵ دەرنەچوو

کەمردیشم ناوی منیان

بەو جادە غەمبارە بەخشی !

جادەکە هیچ داوایەکی لێم نەبوو

کەچی هەموو جوانییەکی پێشکەش کردم

ئەو دەستە درێژو زبرەکانی

بەخوێنی هیچ ژنێ سوور نەبوو

بۆیە کەئەگەمە ویستگەی ژنکوژان

واهەست ئەکەم

جادەم لەپیاو خۆشترئەوێ

خوا بمکوژێ

ئەگەر پەشێمان بوومەوە

خوا کوێرمکات

خوا بمگریٚ
ئەگەر جادەی ژنە خوانەناسەکانم
لەهەموو پیاوانی دنیا خۆشتر نەویٚ.
لەو جادەیە ...
پەڕینەوە چەندە خۆشبوو لەگەڵ کەسیٚ
قەدەر نەیهێشت یەکتریمان خۆشبوویٚ
راکردن چەند دڵڕفێن بوو لەگەڵ کەسیٚ
خۆی دوائەخست
بۆئەوەی پێشم نەکەویٚ، بەڵکو من پێشیبکەوم
پیاسە چەند بێمانایە لەجیهانی کەسانێکدا
پاش بڕینەوەی درەختی
عومری ئەو هەموو ژنە تەنیایە
راستناکەن کەئەڵێن
موبتەلای شەرەفین !
بەتەنیا جادەیەک بەسە
بۆ تێپەڕینی کەژاوەی ئازادیی
جادەیەک منداڵەکانی پیادا بچن بۆ خوێندنگا
کوڕان بۆ سەیری کچان و
کچانیش بۆ پێکەنین.
جادەیەک کەناوی خۆمی هەڵگرتبیٚ و
پەیکەری هیچ گەورە پیاوێکی لەسەر ڕیٚ نەبیٚ
بەرین بیٚ ... بەرین بیٚ ... بەرین
وەکو دڵم
چۆڵ و هۆڵ بیٚ سپێدەو ئێواران
وەک بێدەنگیی ماڵی شیعرو
جمەی بێت کاتەکانی تر
وەکو ناخم، کەلێوان لێوە لەئینسان
من جادەیەکم پێویستە
خاڵیی بیٚ لەپەڵەی خوێن
جادەیەک کەهەرگیز تیرۆری نەدیبیٚ
نەیناسیبیٚ
بێگەرد بیٚ ... بێگەرد بیٚ ... بێگەرد
وەک داوێنی ئەو کچانەی بەناهەق ئەکوژرێن
درێژ بیٚ ... درێژ بیٚ ... درێژ
وەکو ئاهو نزولەیان.
ڕاستت ئەویٚ
لەسەرەتای ڕێگەکەدا
من مارکسێکم پێویست بوو
نەک قەمبوورەکەی نۆتردام*
لەکۆتایی گەشتەکەشدا
هەستئەکەم کەوا خوڵقاوم
بۆ یەکیٚ لەشێوەو ناخی عومەر خەیام
لەو جادەیە ...
هەمووومان ڕێبوارین
بەڵام من هەر بەڕێبواریی ئەمێنمەوە
هیچ چوارینەیەکی خەڵکی نیشاپوریش
لەناکاودا، بە باوەڕ بەخۆبوونەوە
بەدمەستانەو بەعەشقەوە
قۆڵ ناکات بەقۆڵما
حەیف جادە تەواو ئەبیٚ
چاوی هەموو ژنە خوانەناسەکانیش
ناموڕادانە جووت ئەبن
کەچی هێشتا
ئەوەتا من لەسەرەتای خەونداموو
چاوم تازە
فرمێسکی ئەوین و ئومێدی تێئەزیٚ !

*لەچیرۆکێکی سەحەر ڕەسایی یەوە وەرگیراوە.

باران

باران لەناو مندا
بچکۆلەیە هێندەی
کۆرپەیەک لەناو دایکیدا
من لەباراندا بەرینم
لەسەری دنیاوە ئەکشێم
تا ئەو سەری درێژبوونەوەی باڵی خوا
باران‌و من
گرینۆکین، گرینۆکین، گرینۆک
من‌و باران
پڕین لەنزای عاشق‌و
دڵی بەرینی هەزاران عەشقی سەنەم
پڕین لەچاو
پڕین لەدەم
پڕین لەئاه
هەردووکمان ئالوودەین

وەکو بەرسیلە عاشقم

چەند عاشقم...
هەر ئەڵێی پرچی کچێکم
کە تەڕو بڕ، هەمیشە ئاوی لێ بتکێ‌و
هەرگیز وشک نەبێتەوە.
یان وەکو لێوی ئەستووری ئەفریقییەک
ئەو کاتەی ماچێ بەهەوا ئەبەخشێت.
چەند عاشقم...
عەیامێکە شەوان لەرزو تا ئەمگرێ‌و
ڕۆژانیش وڕێنەئەکەم
بەخوا کۆنە تەمەنی ئەوینم‌و
تازەیە دڵداریم
هەمیشە تازەیە
ئەوەتا من، بەهەزاران هەزار جار لەناو بینینتا
مردووم‌و
کەچی هەردەم وائەزانم یەکەمجارە ئەتبینم!
چەندە شەیدام...
هەر خۆم بووم ، بەتەنیا
کەسەرم کرد بەنێو ماڵی بێسەمەری
ئەم دنیا حول حولییەدا
بەڵام دەستەکانم پڕبوون لەقیژەو شیوەنێ
بۆ خۆمم ئەکردن.
هەر خۆشم بەتەنیام کە ئەڕۆم بۆ مردن
دەستم بەتاڵ
دڵم چۆڵ‌و
سەرم خاڵیی
لەهەموو شت عەشق نەبێت.
چەندە گومڕام ...
وائەزانم، ژیانم لەنێوان لێوی عەشقدا پیتێکە
مەحاڵە ناوترێت
ئەم دڵەم پڕیەتی لەتەرمی کەسانێ
بەهەڵە وامزانی مەعشوقن
کەچی ئێستاش پێم وانییە دەروونم تابووتە.

چەند عاشقم ...

بەوێنەی دەنووکی سووری باڵندەیەک

لەناو دەمی بێچووەکەیدا

بەچەشنی ئەو پەڕی تووڕەبوون

لەناو چاوی ڕەشی مندا

کەشێتانە غیرە ئەکەم

وەکو بەرسیلە عاشقم

کاتێ دەمت پڕئەکات لەئاوو

ئەشک بەبرژانگەکانتا هەڵئەخات.

عاشقم وەکو عەشق خۆی

کەئاگرێ لەناو رۆحدا ئەکاتەوەو

بەپوش‌و پەڵاشی ئازار

بەردەوامیی پێئەدات.

عاشقم وەکو عاشق خۆی

شێت‌و وێت‌و سەرگەردان

چی لەوە جوانترە؟!

چی بێ لەتۆ شیرینترو

نازدارترو سەختتربێ

ئەی عەشق خۆشترین بەڵا

چەند عاشقم

چەندە گومڕام.

ناوازەترین ئازار

شیعری لیریک

چاوم لەباران تەڕتره

دڵم ئەڵێ ئاخۆ کەی دێی

تاڵێ لەزوڵفم جیابۆوە

دڵنیام تۆیش بیرم ئەکەی.

ئەی ناوازەترین ئازار

دەبا خوای کچێ نەتگرێ

کەبسکی حوزنی جیهانەو

دڵی ئەوینی لێ ئەتکێ.

لەگەڵ تەنیایی دانیشتم

بۆئەوەی بەتەنیا نەبێ

بەشەقامەکانا رۆشتم

جێگا پێکانتم خۆشئەوێ.

چاوەڕێمکردی وەک دایکت

لەبەردەم پەنجەرەکانا

چاوەڕێتکردم وەک ئاشتیی

لەناو خەونی نیشتمانا.

بەجێئەمێنم ئێواران

هێندە ئاوڕئەدەمەوە

کەدەرکەوتی وا ئەگۆڕێم

خەریکە خۆم ناناسمەوە.

ڕاهاتووم لەچاوەڕوانیی

ئەزانم هەر دوایی پێدێت

بۆچی بینینت وا کورتە

دەست پێناکات کۆتایی دێت.

چاوم لەباران تەڕترە

دڵم ئەڵێ ئاخۆ کەی دێی

تاڵێ لەزوڵفم جیابۆوە

دڵنیام تۆیش بیرم ئەکەی.

دەساڵ خۆشەویستیی

*ساڵی یەکەم:-

ئەمە سەرەتایە هێشتا

نەک کۆتایی

ئێمەی هەرگیز

ڕووخساری بەختیاریی نەدیوو

فێرنەبووین چۆن

پێشوازیی لەخۆشیی بکەین

ئەمە خەونێکی دووربوو دوور

دووربوو وەک خۆر

بەڵام گەرمیی پێ ئەبەخشین.

نا ...ئارام نیم

چۆن ئارامبم؟

ئێستایش ستەم

هێندەی ماوەی نێوان خاکی ئازاد کراوو

بەغدای جەور تیا کڕکەوتوو

دوورە لێتان و دوورە لێم.

هەروا ئەزانم دوێنێیە

لەهەڵەبجە

لەناو دەستو قاچو سەری پێنج هەزارا

دوو دوو دەستو

دوو دوو قاچو

تاکە تاکە

سەرم ئەلکاند بەیەکەوە

کەکەسم نەناسییەوە

بۆ شێت نەبووم

من ئارام نیم

چۆن ئارامبم؟

دەرپێی ژنان ئێستایش لەئەمنە سوورەکە

بەعسییەکان ئیدانەئەکەن

دڵۆپ ... دڵۆپ

خوێنی پاش تەعزیبی کوڕو

خوێنی پاش تەعزیبی کچان

دێنە سەر ڕێم
تا بەعسییەک لەسەر پشتی خاک وەستابێ
ئارام نابم‌و ئارامنیم.

ئای سەربەستی‌و وڵاتەکەم
چەند بەگران گەشتن بەیەک
گوڵاودانی بیری نەوت‌و
جڵەوی ئەسپە شێی مێژوو
چەند بەگران کەوتنەوە دەست
چاوی پێشمەرگە ماچ ئەکەم
چاوی خەڵکی ڕاپەڕیوو
لەبەردەمی ئازادیدا
تاجی شیعر دائەنێم ئەنووشتێمەوە
ئەگەر ئەوان نەبوونایە
کوولەکەش ڕێگای نەئەداین
ئەم بانگە شیعرانە لەناو
کوولەکەی ڕۆحیدا هەڵدەین.

مانگی 3 ی1991

*ساڵی دەیەم:-

دەساڵە دڵداری منیت
ئەشزانم کەدڵتداوە
بەهەرهەموو کچانی شار
ئازادیی ...،
لەژێر درەختی وەرزێکدا ناسیوومی
پێی ئەڵێن ڕاپەڕین
درەخت تا بێت باڵا ئەکاو
منیش زیاترم خۆش ئەوێت.
گوڵێکم بۆ بێنە بۆ قژم
لەپارکی ئازادیی
ئەچم بۆ زەماوەند
ئەچم بۆ هەڵپەڕکێ
یان ئێوارەیەکیان بمبە
بۆ پێشانگەی هاوڕێەکی هونەرمەندم
لەناو ئەمنەسوورەکەدا
ئەوکاتەی ڕەنگ دیواری ئەشکەنجەدانمان
دائەپۆشێت.
دەساڵە خۆشم ئەوێیت‌و
بۆم نییە بچمەوە بۆلای
ساتەکانی لەدایکبوونم لەکەرکوک
بەپێی ئەوەی لەناسنامەکەم نووسراوە
لەپاش دەساڵ لەڕاپەڕین
ناتوانم ئەم کوڕە بەرمەوە بۆ هەولێر
باشە ئاخر خۆشەویستی چۆن وائەبێت؟
گوڵێکم بۆ بێنە بۆ قژم
وەکو دڵی بابە گوڕگوڕ
لەعەشقا سوور بچێتەوە
یان گوڵێ لەباخی گڵکەند بخوازە بەڵام با
سپی بێت.
ئەمەوێت خۆم لەزەماوەند هەڵبکێشم
ببم بەسوڕێ هەڵپەڕکێ
دەساڵە دڵداری منیت
ئەشزانم کە دڵتداوە
بەهەر هەموو کچانی شار
ئازادیی...،
ساڵەکان ئەڕۆن‌و
من لەژێر هەمان درەختا ئەمێنمەوە
کە جانەوەرەکانی گیانی هاوارئەکەن
بۆ نارۆیت؟
وەرزەکان دێنەوەو
هەست ئەکەم زۆرترم خۆشئەوێیت
یاری من ... یاری من
یاری من ئازادیی.

مانگی 3 ی 2001

قاوەیەک لەگەڵ(ئەو) دا

پیاوێکە لەچاو

بەڵام حەیف

ئەو ئاتەشگایە نابینێ

کە لەبوونما دایخستووەو

هیچ ناڵێت!

کەسێکە لە روانین، بەڵام سەیرە

لەگەرمیی شەیدابوونمدا

هێشتا لەهۆشخۆ نەچووەو

ناناڵێت!

قاوە تاڵەکەک بەشەکری،

قسەکانیەوە خواردەوە

قاوە رەشەکەم بەرەنگی،

کاڵی چاوانییەوە هەڵدا

قاوە گەرمەکەم بەشنەی،

دوا خەندەیەوە تەواوکرد

من قاوەیەکم خواردەوە یان ژیانم

لەپایانەوە دووبارە دەستی پێکرد؟!

دەمێکە لەیادم چووە

دڵێک هەیە، لێرەوە لەلای چەپ

تای لێ دێت

کاتێک گڕەی عەشق ئەیبات

لەبیرم نەمابوو تەمەن

داوێکی باریکە بەکۆلارەیەکەوە

نازانین کەی، بۆ، لەکوێدا

ئەپچڕێت.

(ئەو) دووچاوە بەرینتر لەدنیا

پیاوێکە لەسەرنج لەسیحری نیگا

کتێبێکە لەئازاری واقیعەی کەربەلا

منیش دڵۆپێ فرمێسکم لەبێداریی‌و

سیمایەکم پێئەچێ بەدایکی بکات

پیاوێکە لەئاسن

کچێکم لەهەودا

ئەوەتانێ وەختە دوو باڵم لێ بڕوێ

وەختە بڕۆم‌و لەبەرخۆمەوە پێبکەنم

وەختە لەخۆشیاندا بمرم

لەبەرئەوەی ...

بەتەنیا هەر لەبەرئەوەی

قاوەیەکم خواردۆتەوە لەگەڵ (ئەو) دا.

لەگەڵ "ئەو"دا
قاوەیەکی تر

پێویستم بەقاوە نییە بۆ بێداربوون
عاشق خەو لەخەوتن ئەخات
خۆی ناخەوێت.
بەبێ ئەویش
بیرکردنەوە لەگەردوونی بەرینی چاوەکانی "ئەو"
سەراپای تەمەنمی ئەوێ
بیست‌و چوار سەعات چەندکەمە
بۆ خۆشویستن؟!
بۆ بیرکردنەوە لەکەسێ
کەلەسەدەیەکدا یەکجار
چاوی لەچاوێک گیرئەبێ؟!
من نازانم
قاوە چۆن ئەگیرێتەوە
تانەمدیبوو نەمئەزانی
قاوە چۆن بەو هەموو شەکری
نازداریی‌و میهرەبانییەوە ئەخورێتەوە
هەروەها نەشمزانیبوو
لەفنجانێکی بچکۆلەی گوڵ گوڵین‌و
لەژێر فنجانێکی هێندە سادەدا
پێئەچێ چ حیکایەتێ لەناکاو بتەقێتەوەو
دڵم دەست بکات بەگریان
لەوانەشە مانگی چواردەی
چ ئەوینێکی شێتانە لەپڕ هەڵبێ‌و
ئاسمانی قەدەرم بکات بەچرا خان.
لەسەرەتای چاوەڕوانیی دوورو درێژمدا بۆ "ئەو"
من کراسێ لەبەرئەکەم
لەو ڕەنگە شەرمنەی ڕەنگە
چاوەکانی دایهێنابێ
بۆنێکیش لەقژم ئەدەم لەقاوە دروستکرابێ
لەکۆتایی دیدارە زۆر کورتەکانمدا بۆڵای "ئەو"
جزویەکی لێوان لێوم لەپرسیار
فنجانێکم پڕلە عەشق‌و
قاوەیەکم لە بەهار.

نەهاتوویەك

کە "پیرەمێرد"
لەشەقامی مەعریفەی کوردیدا
تەنیا خۆی کوڕێنیی ئەکرد
ڕووخسەتم لێخواستو لێم پرسیی:
ئەرێ نەتدیووە، ئایا لێرەوە
عەزیزی ئەم دڵە تێنەپەڕیووە؟

هەموو سەردەمەکان گەڕام سەرلەبەری
نەبوو، نەهات، دیار نییە
بەڵام من هەر ئومێدێکم بەتۆیە
کە بمداتە بەر پرشکی
بەختیاری شەڕە ئاو
هەروەها فیردەوسی ونی
ئەم ژیانەم نیشانبدات.
بەڕاست نەتدیووە، ئەدی تەمەنت
بە زریانی چاوەڕوانیی نەهاتوویەک
نەوەریووە؟
بڵێ لێرەوە ڕۆشتووە
بالایەک بەرزتر لەبالای هەموومان
دوو چاوی تیژتر لەچاوی
مەعشەری شاعیران
بەڵام ئەو هەر
گەلێ نازدارترە لەوەی کەتێپەڕی،
یاری جورناڵو پەیڤی گوڵ
گەنجترین "پیرە کورد" ی ناو کتێبەکان
گەرمترین نیگای پەندو
بزێوترین دەستی شیعر
نەیبینێت!
ئەوەی ئەخوازم دووچاوی ئەم ڕێگایە
بەڕەنگی ڕۆشنی ڕشتبێت
نا لەشەریف پاشا ناچێو
ئەمیرێکی ئەمارەتی بابان نییە
نە بابەکەو نەشەرەفخان
ئەو شتێ عاشقتریشە لەفەرهادو
هەندێکیش خۆشەویستترە لە نیشتمان.
ئەو کەمێ بۆنخۆشتریشە
لەپەنا گوێی گەڵەباخو
ئەوینیشی بڕێک مەترسیدارترە لەبەرمۆدا.
من ناو ماڵی
رابردووی دوورو نزیکو
سەربانە بڵندەکانی رانەبردووی
ئێستاو ئایندەی بۆ گەڕام
عەزیزی دڵەکەم دیار نییە
دێمو ئەچم ئاوسم بەنیگەرانییو
شیعرم تەنیاترە لە خوا
ئاخر چۆن ئەبێ نەتدیبێ؟
لێرەوە تێنەپەڕیبێ؟
بڵێ لێرەوە رۆشتووە
خۆشە دڵ ئومێدی هەبێت
مەڵێ لێرەوە رۆشتووە
چونکە ئەزانم کۆتایم
لەسەر دەستی ئەو ئەبێت.
تۆ کەپیاوێکی لەمەکینەی ئازارو چاپخانە
کە بەشێکیت لەمێژووی "قەلەندەر خانە"
لەژین
ژیان
ژیانەوە
بۆنێکیت لەگوڵزار
پەڕەی گوڵێکیشیت تەنکتر لەخەیاڵ
تۆ کەجەهەنەمێ گڕی
ئارەزووت لەگیانی جیهان بەرداوە
چۆن پێتکرا
بەهەشتێکی بەرینیش بیت
لەڕووباری فەلسەفەی عەقڵێکی هێمن
یان هەڵچوو
ئەی چۆن توانیت تێکەڵێک بیت
لەچای پەندی پڕ حیکمەتو
شیری جوانترین رۆژنامە؟

مەڵێ لێرەوە ڕۆشتووە
بەر لەهاتنی با بمرم
بڵێ لێرەوە ڕۆشتووە
تا بۆ رۆشتن بەدوای سێبەری باڵایدا
دوورو درێژترین تەمەن بخوازم
حەزئەکەم بێت
بۆئەوەی ئەو شیعرە نوێیەمی بدەمێ
کە ئەڵێت:
پێویست ناکات
ئەو هەموو هەنجەتە بێنمەوە
ئەزانیت بۆ هاتنەکانم
بەزۆر مانا ئەدۆزمەوەو
ئەمەوێت باوەڕبهێنیت
بەوەی دیارە کارێکی گرنگم هەیە
بۆیە بەبەر تیری چاوو
تیری زارو
تیری گوماندا بەوێنەی دڵی باڵدار
تێپەڕبووم
پێویست ناکات
تۆیش وابکەیت.
باشە بۆچی پێت ئەڵێم نەخەوتووم؟
پێم ئەڵێی ڕقم لەخەوە؟
هەر هێندە ئەزانم دڵم
پێویستی بەبینینت بوو بۆیە هاتم
کە هاتیشیت دڵو چاوت بۆ منە
دەمێکی دیش سەیرم بکە
بۆئەوە نا
وەکو حەوشەی شەوانی ماڵی باپیرم
پڕم بکەیت لەخامۆشییو
خەوی قووڵ
بەڵکو بەئومێدی ئەوەی
بێدەنگییەکم تیا بکوژی
بەهیچ شتێ نەئەڕۆیشت
خەونم بینیووە ئەم دڵەی
لەسەرەتاوە تا ئێستا
سەمای کلاسیکی ئەکات
لەسەر خێراترین ڕیتم
بۆ سەرگەرمترین سەما
دەستی ئەگرێت.
نیگایەکت، تەنکتر لەباڵی پەپوولەی ناموڕادیی
خەندەیەکت، ئاڵۆزتر لەمانای جریوەی تەنیایی
ئاوڕێکت، زۆر غەدارتر لەداوی بەغدادو تاران‌و
ئەنقەرە
پێیان وتووم:
خۆشم ئەوێیت!
کە پیرەمێرد وەکو بنێشت
خەیاڵی نووسابوو بەڕووی ژیانمەوەو
پەڕەی شیعرە گریاوەکانم شنەی با ئەیبردن
لەبەرخۆمەوە ئەمپرسیی:
بەبێ گاڵتەو گەپەکانت، ئاوی شیرین
ئەرێ نەتدیووە، دواین بیانووم بۆ ژیان؟
بەسەر زەویی ڕوانینتدا نەباریووە؟
بەڕاست، بەڕاست لێرەوە تێنەپەڕیووە؟؟
****
کچێکم لەواتە وات
قەدەرمە بڕۆم‌و
بوختان لەدوامەوە ڕێچکە ببەستێ
بوونەوەرێکم لەشیعر
ئەترسم بمرم‌و
سەرچاوەی ئیلهامی قسەو باس وشک بکات‌و
دڵی دۆستە-دوژمنەکانم بتەقێ
یاخوا نەیبینن، ناخۆشە دڵشکان
بیرم نایەت بۆ کەسم خواستبێت
چاوەڕوانیی من بۆ نەهاتوویەک
چاوەڕوانییەکە تەواو هەڵەبجەیی
چاوەڕوانییەکە تەواو ئەنفالیی
چاوەڕوانییەکە تەواو کۆڕەویی
چاوەڕوانییەکە تەواو زیندانیی
چاوەڕوانییەکە تەواو بێوەژنیی
چاوەڕوانییەکە تەواو شەهیدیی

دووباره ئەبنەوە شتەکان

لەسەرەتای مێژووەوە تا ئەمڕۆ

براکوژیی ناگۆڕێ بەخوشک کوژیی

مێردە خیانەتکارەکان ئەمێننەوەو

ژنەکان ئەکوژرێن

"نالی" لە پەرستگای شیعرا

"مەستوورە" ڕووت ئەکاتەوەو

مانای قووڵی ناوەکەی تێکئەدات

پێچەوانەی ئەمە ئێستایش ڕوونادات

چەند بارە ئەبنەوە شتەکان

بەڵام بەمۆدێلو باوی نوێترەوە

بەماکیاژی زەقترەوەو

بەدڵێکی ڕەقترەوە

کە "پیرەمێرد"

بەخەمەوە سەری خۆی بائەدا

وەک بادەیەک، لەچاوی زۆر گریاوی من

لەعەشقی نەهاتوویەکدا

ئەتووت بەسەر ئاگرەوەم

یان دڵم تلە بەردێکی وەک ئەوەی سیزیفی لەسەرە

لەنەهاتنی نەهاتوویەکدا مێژووم بوومەلەرزەی گۆڕان

بەخۆیەوە نابینیێو

جوگرافیام وەکو بنی پێی کچانی گوند

قڵیشەکانی بەردەوام زۆرئەبن

لەهاتنی نەهاتوویەکدا "پیرەمێرد"

پێم ئەڵێت چاوت ڕوون

تاملێدێتو باوەڕناکەم خەونێ نەبێت لەدڵمدا

بەڵام ئەو هەر دێتو ئەبینێت کەهەردوو دەستی خۆم

لەسەر دەمم داناوە تا هاوانەکەم: خۆیەتی !

لێرەدا ئیدی "پیرەمێرد" ملی شکاوی شەقامەکەی

هێنایەوەو

پێی وتم ئومێدت هەبێت

"ماڵئاوا" !.

نیشتمان تەنیا فنجانێك قاوەیە

نیشتمان فنجانێک قاوەی خەمڕەوێن بوو

لەبەردەم ڕەشەبای جەورا

ساردبۆوەو کەس نەیخواردەوە.

نیشتمان شۆڕە لاوێکی عاشق بوو

سپێدەیەک لەڕێی هەندەران خلیسکاو

کەوتە ناو دەریای ئیجەوە

مەعشوقەکەی هەتا ئێستایش چاوەڕوانە

بەهەشتێکی هەڵواسراوی وەک ئەوەی بابل

یان کۆشکێکی بەچەشنی تاج محەل

یان چیایەکی بەوێنەی بێستوونی بۆ کون بکات.

ئەم نیشتمانە لەهیچکام

لەنیشتمانەکان ناکات

سیمایەکە لەگریانو پێکەنین

لەتیاچوونو نەبەزین

لەدڕندەییو ناسکیی

ئەوپەڕی تاڵیو ئەمپەڕی شیرینیی

تا ئەوسەری بەدبەختی یان

تا ئەمسەری بەختەوەریی.

لەیەکتر جیا ناکرێنەوە ...

خەسڵەتە تێکەڵەکانی پێکهاتەی نیشتمان

بەیەکەوە نالکێنەوە پارچەکانی

جەستەی شکاوی کوردستان

ئێوارەیەک کتێبەکەی شەرەفخان ئەهێنم

چەند جارێ ماچی ئەکەمو

ئەینووسێنم بەتەوێڵی تا لێهاتووی خۆمەوە.

واهەستئەکەم

زێدی من ئەمەیە کەوا

لەم لاپەڕە دڕاوانەدا خەوتووە

واهەستناکەم

زەوییەکە بەعیشووە پێیدا ئەڕۆمو

کانییەکە دەمو چاوی خۆڵاویمی لێ ئەشۆم.

زۆرباش ئەزانم شتێکە

وەک بووکو مووروو هەڵماقۆی منداڵیی

کەچی نازانم منداڵیی ئەو لەکۆڵانی مێژوودا
چۆن بووە !
ئاخ نیشتمان ...
چ قوورێکی بەتەپڵی سەرو بنی پێیەکانمەوە
چ قیرێکی بەهەموو ئەو جلە جوانانەوەی ئەمڕۆ
ئەمەوێت لەبەریانبکەم
چ بۆنێکی خۆشیت بەفرمێسکی چاوو
ئارەقی بن باڵە بەستراوەکانمەوە
تۆ بنێشتیت لەناو دەمی
ئەو منداڵ و تواڵانەدا
کە گڵۆپێت پێئەکەن و درێژت ئەکەنەوە
بۆیە هێندە بەئاسانیی
ئەنووسێیت بەترپەی دڵ و
زوڵفی خەون و
لێوەکانی شیعرەوە.
بڵێ چیت کە بێ تۆ ژیان مومکین نییەو
بەتۆیشەوە ئەوەندە مەحاڵە ؟
قسەیەکبکە ئەی خراپێک کە عومرت
هەموو عومرت نۆڤلێتی بێدەنگییە.
هەندێجار چەندە غەدارو
بێ پەروا خییانەتکاری
ئەو کاتانەی ریشت لەبەری پێت ئەخشێ و
کێچ و ئەسپێی دڕندەیی تێتئەدات
ئەو جارانەیش چەند مەزڵوم و لێدراویت
کە وشکبوونی دەریاکان
بەخوێنت تێر ئاو ئەکەن و
هەموو جۆرە چەکەکانیش بەتۆ تاقیئەکەنەوە.
نیشتمان وتی گلەیم لێ ئەڕژێ
لە "نالی"م رانەئەبینی وەک "مەولانا"و
لە"مەولانا"یشم رانەئەبینی هەروەکو "نالی"
بەئاگری شەوی هیجران داخمبکەن
سەدەیەک بۆ کۆچیان بگریم.
لە کوردم رانەئەبینی وەک بێگانە
شووشە عەتری دڵی "شەریف پاشای خەندان"
بشکێنن
لە"شەریف پاشا"یشم هەرگیز رانەئەدی
بەمردنی جوانترین شاسواری خەونم زەوتبکاو
نەیەتەوە.
عومەری خاوەر وتی گلەیم لێ ئەڕژێ
نیشتمانم هەڵەبجەیەک بوو زۆر جودا
چونکە هێشتا بۆنی عەتری باخی میرو
قریوەی سەیرانەکانی دەشت و دەری لێئەهات
دەم و چاوی نەشێوابوو بەماڵەی کیمیابارانێ
کۆرپەی جوانی ڕاپەڕینی خستەوە
چاوەکانی نەگریابوون
بەدەست ئازاری نێزەکانی ڕیشەوە
منداڵەکانی لە خەودا
ترس ڕاینەچڵەکاندبوون
خاکێک بوو نیشتمان، هێشتا مین و قینەکانی نەناسیبوو
مێژوویەک بوو، سەربڕینی دیلەکانی نەبینیبوو.
دامێنی کراسە دوورو درێژەکانی نیشتمانیش بەخوێنی
شەهیدانی ڕووبەخەندە سوور نەبوو بوون
قافڵەکانی لەناخدا خەڵوز بارکردوویش تا ئەو کاتە
ڕێیان نەکەوتبووە سەر ڕێی ئاواییەکەی خێڵی حەمە
نزاکانی پورە لیمۆیش لەبەردەمی نەوەکانی هۆلاکۆدا
جاری و هێشتا
وەڵامی هاوارەکان و لاپەڕەی قورئانی دەستی ئەم وڵاتە
"وخر" نەبوو*
هیچ مەردومێ لەم زەمینە خوداییە بەرینەماندا خاوەنی
پێکەنینی وا دزێوو
مۆڕبوونەوەی هێندە پێکەنینهێن نەبوو
هێشتا دڕکەزیی تیرۆرو تیرۆریزم
نەچوو بوونە نێو هەناوی
باخچەی دێڕە بسک تەڕو
مەزرای وشەکانمانەوە.
فەتوای کوشتنمان نەدرابوو
بەهەنجەتی نا هەنجەتی ئیمانەوە.
ئەم نیشتمانە لەهیچکام لەنیشتمانەکان ناکات
دایکێکە خۆنەویست،
باوکێکە میهرەبان

خوشكێكە ئومێدەوارو

برایەكە خەیاڵ پلاو

نەنكێكە لەسەر گوزشتە

باپیرەیەكە لەسەروەریی نەنووسراو

ئەمڕۆ ئەمەوێت نیشتمان

بكەم بەڕەنگی كچانی هەڵەبجەییو

گەرمیی لێویشم بەماڵو

كۆڵانو شەقامەكانی ببەخشم.

شەو درەنگان

لەگەڵ سیرواندا قەتارەی ئەشكم ڕۆشتو

بەگران گەیشتم بەوەی

نیشتمان تەنیا فنجانێك قاوەیە

شارەزایان سازیئەدەنو بێباكان ئەیخۆنەوە

شۆڕشگێڕان تامو بۆنی پێ ئەبەخشنو

فاڵچییەكان ئەیخوێننەوە

خاوەنە ڕەسەنەكانی

لەسەر سینییەك لەشادیی ئەیگێڕنو

هەلپەرستان قاچئەدەنە بەر قاچی قاوەگێڕانو

دوژمنانیش لەپڕ قڵپی ئەكەنەوە.

بانگی شێوان ...

لەگەڵ عومەری خاوەردا

هەناسەی ساردم كۆڵانەو كۆڵان ڕۆشتو

بەئاسانیی گەشتم بەوەی

نیشتمان بەرلەهاتنی كۆلێرای كیمیاباران

بەر لەشێرپەنجەی ئەنفالو

دەردی فس فس پاڵەوانانی جادەی پان

گەنجترو جوانتربوو

بەڵام بە بەرگی ڕەنگینی نەبەزینو

كفنی گوڵڕنگی شەهید بوونەوە

بێگومانبن جوانترینە.

*وشەیەكی عەرەبییە بەواتای برۆ بەولاوە،
دووركەوەرەوە

دوایەمین ئەوینی مومكین

ئیدی ژیان

تەنیا قومێكە لەبادەی

دەستەكانی دوایەمین سات.

دڵی من ...

لەو قومە بچكۆلەیەدا

بوونت هەیەو نەبوونیش

شكۆفەت هەیەو وەرینیش

نیشتنەوەت هەیەو فڕینیش.

تۆ چۆن هۆگری ئەوینی

دوانیشتمانی مێژوو بوویت ؟

نازانیت، نازانیت، نازانیت

ئایا ئەتتوانیی خۆت لادەیت

لەو بۆنو جوانییانەی كە

جیهانیان حەیرانكردووە ؟

لەو ڕەنگانەی كە ئەو هەموو

عاشقو مەعشوقەی خەیاڵیان كوشتووە

لەقەدەرێ كە هەر ئەبووایە شتێك بێت

بەنیگایەكی وا دڵگیر بیگۆڕێت

لە ڕووانینێك كە مەحاڵبوو بتوانی حەزنەكەیت

داهاتووت بخوێنێتەوەو ڕابردووت نەهێڵێت.

ئەی نەئەكرا ؟

خۆت كەناربدەیت لەنووكی خەنجەرێ

سەراپای وەرزەكان، ساڵەكان، ڕۆژەكان

بەگومان، بەپرسیار، بەباوەڕنەبوون

بەقووڵیی زامدارت ئەكات

ڕووكەشت لێكئەداتەوەو

ناوەوەت تێكئەدات.

ئەی دڵ تۆ وەكو زەمبیلەی دەسك پچڕاو

لە سەردابی مەراقدا كەوتبووی

خۆم فڕێمدابووی

فڕێمدابووی دڵی خۆم

بەمیوە بۆنخۆشەكانی هەستیشەوە

كە لەبازاڕی عومردا

بەخوێنی خۆم کڕیبوومن
چەند پاکیزانە کەوتبوو
بەقووڵیی خەوتبوو
زەمبیلەی کون کونی دڵم.
کێ بەئاگای هێنایەوە
یاخوا وەک ئەو نائارامو ڕەمیدە بێت
چاوی لەبێداریدا سوور بچێتەوەو
برژانگی بەردەوام تەڕو
دەستەکانی وەک دەستی من
بەردەوام بلەرزن.
لێرەبە دڵی من
ڕۆژێکی تریش لێرەبە
لەوانەیە باڵندەی ڕێکەوتێکی جوان
تێپەڕبێو
بەبێ مەبەست هێلکەی بەختت
لەم هێلانە وێرانەیەدا بۆ بکات
خۆ ئەشێ ئیدی پەنجەرەی خەونەکانت
بەسەر کەلاوەی ئازاردا نەڕوانن
لەوانەیە کۆتایت هیچ
بەچەشنی سەرەتات نەبێو
پێئەچێ ئەوانەی لەڕێنو نەهاتوون، جیاوازتربن
چەند سەیرە، من لەم ئەگەرانە زیاتر
یەقینێکم لەلا نییە شایستەی وتن بێت.
کەچی پرسیاری مانەوەت لەناو ژیاندا لێدەکەم
دڵی من ...
باوەڕم پێبکە
تۆ دڵێکیت لەعەشقو دایکایەتی
لە وەهمو ساویلکەیی
چونکە وائەزانیت کچو کوڕەکانی
ئەو هەموو شیعرانەت
بەسەر فەرشی سووری گوڵەباخدا ئەتبەن
بۆ ناو کۆشکی پەرجووی مێژوو
چونکە لەخەیاڵی پووچی ئەوەدایت
ئەم دنیایە لێوان بکەیت
لەبەرامەی خۆشەویستییو
لەبە ئینسان بوونی ئینسان.
چونکە تۆ چاوت لەسەریەک جووتکردووەو
ئەو بەردی ڕەجمانە ،
ئەو درۆو کینەو بوختانە بکوژانە نابینیت
کە بەملاو ئەولای باڵاتدا ئەکەون !
پێم سەیرە دڵی من
تۆ چۆن ئەتوانی خەمساردو
بێباکانە دابنیشیت
کە هەر ڕۆژەی بەردێک دێتو
پەنجەرەیەکی ئومێدت هاڕەئەکات
وانیگەرانو پەژموورده بگوزەرێیت.
کە هەر شەوەی مەرگێک دێتو
جلی سپی مانگی شیعرێکت ڕەشئەکات
کە تۆ دڵێکیت لەوەفا
لەناو ئەو هەموو شمشێرە هەڵکێشراوو
ئەتۆمە ئامادانەدا
مەگەر هەر وەکو زەمبیلەی دەسک پچڕاو
ئەمجارەشیان فڕێتبدەمە سەردابی مەراقەوە
بەمیوە بۆنخۆشەکانی عەشقیشەوە
فڕێتبدەم
کە لەدڵی دواین ساتو
لەچاوەکانی دوایەمین
ئەوینی مومکینو سەمیمیم کڕیبوون
ئێستا ئەتوانم پێت بڵێم
بەخێرچی دڵی من
بۆ ئەبەد...
کە سەدان دڵ
لەنیشتمانی بەرینی دڵاندا
نەیانتوانیوە وەک تۆبن.

بەخێر چیت بۆ ئەبەد
شکاوترین دڵی دنیا
دڵی من
کە من گیرۆدەی دەستی تۆو
تۆیش گیرۆدەی دەستی منیت.

جودا

کەخوێن لەبرینم ئەڕژێو
شەقامەکان
لەرەنگـو ڕووی تیرۆرکراوم ئەترسن
نیگایەکی ژێر عەینەکە زەرەبینەکەی چاوی تۆ
ژیانم پێئەداتەوە
کە ڕۆحم بەوێنەی پرچم ئەسووتێتو
دەستبەرداری دنیائەبم
وشەیەکت ڕەش هەڵگەڕانی ڕوومەتم سوور ئەکاتو
دووبارە ئومێدەوارو عاشق ئەبم
چەندە جوانیت
کەتاوانی هاوڕەگەزە تووڕەکانت
بەلاسیکی حیکمەتێکی جوامێرانە ئەسڕیتەوەو
وەکـ خۆرەتاو
سەر بەماڵی ئازارەکانمانا ئەکەیت
بۆچی هێندە بەدڵەوە نووساویت؟
نەقەسیدەیەکت پێیە وەکو گوڵدان
لەسەر مێزی نووسینەوەی چۆنیەتی کوشتنمان داینێیت
نەگۆچانێکی ئەفسووناویش شکـ ئەبەیت
کەسەراپای سەدەکانی بەکوڵ گریانمان بگۆڕێت
بەپێکەنین
هەر ئەبێت من بیڵێم
کە تۆ کەسێکی زۆر جودای
دڵی کچو
چاوی ژنانی کوردستان خۆشیان ئەوێیت.
چەند لەخەونەوە نزیکی
کە لەناو دۆزەخی نابەرابەریدا
وەکو شەماڵ هەڵئەکەیتو
کەللە ڕەقیم بەپەیفێکت نەرم ئەبێت
ئەوەتانێ وەختە لەئاهو نزولەی
دەستە خوشکە شەهیدەکانم نەترسم
وەختە بڵێم لەسەر دەستت
بووم بەپارچەیەکـ لەهەوداو لێبووردن

بڕیاریشه لەئەمڕۆوە
لاپەڕیەکی سپیو نویٚ
لەدەفتەری پیٚکەوە بوون هەڵدەمەوەو
پیاوە هەڵەو هەرزەکانی
میٚژوویشمان ببەخشم.

شەهیدبوون

گوڵم ناویٚت
نەعەسری بەیەکگەشتن‌و
نەسپیٚدەی جیابوونەوە
گوڵم ناویٚت
بۆخۆم جوانترین گوڵئەگرم
ماچم ناویٚت
ئەگەر بەڕاستی مەچەکی
شۆڕە سواری جیهان بگرم
نە بەعەسری شوکردن‌و
نە بەسپیٚدەیەکی زووی
هەڕەتی بیٚوەژن کەوتن
ماچم ناویٚت
ئەگەر بەعەشق شەهیدبم
ئەشکم ناویٚت
بۆ سەرتاپای دارەمەیت‌و منی تەرم
ئەرخەوانی حوزنم ناویٚت
خاوکیٚشیکەن بۆ پالٚ حەساری گۆڕەکەم
نەگولٚ، نەماچ
نەئەشک‌و خەم
هیچ مەهیٚنن
هیچ ڕامەگرن
ئەوکاتەی وەک
نیشتمانیٚکی بیٚ ئالاٚ بیٚدەنگ ئەمرم
خاترجەمبن
هیچم ناویٚو
هیچ وەرناگرم.